

Dagens frågor

Det norska valet

Stortingsvalet i Norge äger rum en vecka före det svenska riksdagsvalet, och det är oviss hur det kommer att utfalla. Kan den knappa borgerliga majoriteten bestå? Arbeiderpartiet kan inte vänta sig att ensamt få majoritet. Den tid tycks vara definitivt förbi, då ett enda parti kan få majoritet i stortinget. Splittringen inom det politiska livet är alltför stor.

Till vänster om Arbeiderpartiet går en koalition av flera grupperingar tillsammans. Det är Socialistisk folkeparti, kommunisterna och en grupp, som har gått ut ur Arbeiderpartiet, AIK (Arbetarnas informationskommitté). Den sistnämnda baserar sig huvudsakligen på fortsatt kamp mot norskt medlemskap i EG. Denna koalition kan enligt opinionsmätningarna få 8—10 representanter. I fall av socialistisk majoritet kommer alltså Arbeiderpartiet att få regera med stöd av den yttersta vänstern. Men socialdemokraternas ledare Trygve Bratteli har klargjort, att han inte tänker taga med denna i regeringen.

Inom det borgerliga lägret är motsättningarna också avsevärda. Det lyckliga samarbetet mellan fyra borgerliga partier i regeringen 1965—69 har spruckit på grund av EG. Den avgående regeringen består av de tre partier, som rekommenderade nej vid folkomröstningen om EG, nämligen Senterpartiet (agrarererna), Venstre (de liberala) och Kristelig folkeparti. Men denna samling har bara 38 stortingsmän bakom sig (av 150), och det är knappast troligt att den kan fortsätta efter valet.

Därtill kommer att Venstre splittrats i EG-frågan. En grupp har bildat ett eget parti, Det nye folkeparti, som i sitt program fastställt att det vill arbeta för norskt medlemskap i EG. Detsamma har Høyre (de konservativa) gjort. I den situationen säger Senterpartiet, som gick starkast emot medlemskapet, att det icke är möjligt att bilda regering tillsammans med EG-vänliga partier.

Situationen på den borgerliga sidan kompliceras ytterligare av att det bildats ännu ett

parti, nämligen anti-skatte-partiet eller Anders Langes parti, som det heter efter sin ledare. Det är en analogi till Glistrups parti i Danmark. Enligt opinionsmätningarna kan det få ett par representanter i stortinget. Det kan också hindra en borgerlig majoritet genom att splittra rösterna.

Uppslutningen kring anti-skatte-partiet är tidstypisk. Alla är trötta på de höga skatterna, som nu utgör c:a 45 % av bruttonationalprodukten. Särskilt progressiviteten väcker irritation; nu har också fackarbetarna kommit upp i löner som drabbas. I denna situation har Arbeiderpartiet meddelat, att det tänker sätta gränsen för progressiviteten så att den inte når arbetarna. Också de andra partierna säger att något måste göras åt skatterna. Men många väljare önskar ge politikerna en läxa genom att rösta på Anders Lange. Ty politikerna har haft problemet för ögonen under många år, men skatterna har bara växt.

På borgerlig sida försöker man lägga grund för ett brett samarbete. Statsminister Lars Korvald vill finna en bas för en koalition, där också Høyre är med. Den svåraste frågan är EG. Men en god atmosfär skapades i juni, då Arbeiderpartiet ställde misstroendevotum mot regeringen: den har gjort sitt jobb i och med att handelsavtalet med EG hade förts i hamn, menade man. Men Høyre och Det nye folkeparti räddade regeringen.

När det gäller EG-frågan har Senterpartiet krävt, att handelsavtalet skall bli bas för regeringens politik gentemot EG under de närmaste fyra åren. På detta svarar Høyre, att varje regering måste ha handlingsfrihet. Det kan dyka upp situationer, då EG-frågan får tas upp på nytt och en ny folkomröstning måste hållas. Det kan antingen vara en ekonomisk kris — men konjunkturerna är mycket goda just nu — eller uppstår en säkerhetspolitisk kris, som gör medlemskap i EG nödvändigt på grund av förändringar inom NATO. I Norge ser man med bekymmer att NATO utvecklas till ett samarbete mellan två parter, USA och EG. Norge blir i så fall

isolerat.

Høyre har föreslagit följande lösning: om en majoritet inom stortinget begär en ny folkomröstning om medlemskap i EG bör regeringen acceptera. Men Arbeiderpartiet har förklarat att det nöjer sig med handelsavtalet under de närmaste fyra åren. Även om opinionsmätningarna i Norge visar, att majoriteten nu är för medlemskap i EG, är det alltså föga troligt att saken tas upp igen. Under sådana omständigheter borde det vara möjligt att finna en gemensam borgerlig linje.

Sabotaget mot kriminalvården

Man har länge haft på känn att den hets mot kriminalvården och dess personal, som öppet bedrivits av en grupp vänsterextremister, varit väl organiserad. Ett klart besked om hur det förhåller sig gavs i somras av kriminalvårdschefen själv, den socialdemokratiska generaldirektören Bo Martinsson. Han kan så mycket mindre beskyllas för att företräda reaktionära tänkesätt, som han i många år gjort sig känd som varm förespråkare för en humanare kriminalvård.

I en intervju i Svenska Dagbladet sade han rent ut att "det är en organiserad grupp som bedriver smutskastningen mot kriminalvården. Den är inte stor, men den har mäktiga vänner i massmedia".

Att dessa vänner, inte minst i radio-TV, utnyttjar varje tillfälle att ge en förfalskad och förvrängd bild av kriminalvården är ju väl känt. Hr Martinsson påpekar att sk vinklingar, ensidigheter, vägran att rätta felaktiga uppgifter är några av metoderna. I radio-TV klipper man därtill i bestämda avsikter. Han gav ett praktexempel på hur Sveriges radio uppträder med den tekniken. Han hade uppträtt i radions Familjespegel och upptäckte först när programmet sändes, att det han trott var en intervju i själva verket var en "matchning" mot en annan person, vars repliker klippts in i programmet.

Det är särskilt två klagomål från hr Martinsson, som måste uppröra allmänheten. Ett

fåtal interner ger man stor plats i massmedia. Deras oartikulerade hatutbrott mot det samhälle, som tvingats att till fredliga och laglydiga människors skydd spärra in dem, behandlas som martyrskrin. Deras kritik — om man kan kalla det så — mot anstaltsförhållanden och personal tas för god, i regel utan kontroll av sakuppgifterna. Däremot har inte kriminalvårdsstyrelsen och än mindre den utpekade personalen motsvarande möjligheter att komma till tals. Den kan ofta inte försvara sig inför allmänheten, därför att den inte får.

En annan angreppsmetod är de ökande anmälningarna till JO mot kriminalvårdspersonal. Hr Martinsson menar att man avsiktligt arbetar med att psyka personalen, som utsätts för grova, generaliserande angrepp, t ex att den saknat utbildning eller har personliga defekter.

Huvudet på spiken slår han, när han påpekar att KRUM vägrar att komma med konkreta förslag till förbättringar. "Dess uppgift är att kritisera, punkt slut." Att en organisation med denna inställning väsentligen får en destruktiv effekt är uppenbart. Man har efter hr Martinssons avslöjanden anledning tro att de krafter, som styr både KRUM och agitationen mot kriminalvården i massmedia, egentligen tillhör de anarkistiska kretsar, för vilka varje laglig ordning är förhatlig. I så fall är det hög tid att en annan, mera folklig och mot samhället mer lojal organisation för reformkrav skapas. De politiska partierna har så mycket annat att syssla med att en dylik reformrörelse väl kan behövas. Och KRUM är sannerligen ingen plattform för människor, som verkligen vill uppnå humanitära landvinningar, förenliga med krav på trygghet till liv och egendom.

Fallet Glistrup

Då det danska folketinget i somras slutade sitt arbete, räddade regeringen Anker Jørgensen livet vid en omröstning med två rösters majoritet, 84 mot 82. Om någon enda som röstade för regeringen i stället röstat emot,

skulle lagförslaget, bostadslagen, ha förkastats — vilket sker vid lika röstetal — och regeringen skulle ha låtit landet gå till val.

Även om under folketingets sista veckor mycket talades om bostäder, om bro över Stora Bält, om Öresundsförbindelserna och om Saltholm, var de flesta dock upptagna av fenomenet Mogens Glistrup, vårens sensation i dansk politik. På mindre än ett halvt år lyckades advokaten Glistrups så kallade framstegsparti enligt opinionsundersökningarna få så många röster, att det växte från 0 till 26 procent och skulle ha placerat sig som landets näst största parti, alldeles i närheten av det största, socialdemokraterna, som i en Gallupundersökning i maj månad bara fick en enda procent flera röster än Glistrups knappast ännu existerande parti. De tre borgerligt-liberala partierna fick sammanlagt enligt samma undersökning mindre än en tredjedel av rösterna, medan de vid valet 1968 vann en solid majoritet i folketinget, en majoritet som bildade det parlamentariska underlaget för Hilmar Baunsgaards regering 1968—71.

I juli månads Gallup sjönk Glistrups parti till 16 procent, men det höll fortfarande ställningen som landets näst största och 5 procent större än det största av de borgerligt-liberala partierna. Inte heller Socialistisk folkeparti förblev oberört av Glistrups frammarsch, men dock mindre än de övriga partierna. Opinions-siffrorna skapade en utbredd känsla av att nu skulle det inte komma att bli något val under den närmaste tiden . . .

Kanske kommer Glistrupvägen att sjunka lika snabbt som den höjt sig. Detta får den närmaste tiden visa. Man bör i varje fall inte utgå ifrån att Glistrup och hans parti får en dominerande plats i ett nytt folketing. Ett val kan anstå till hösten 1975 och kommer kanske inte heller innan dess — även om den socialdemokratiska fackföreningsmannen Anker Jørgensen, som övertog posten som statsminister efter Jens Otto Krag i oktober förra året, har visat i ögonen fallande svagheter som regeringschef.

Förklaringen till fenomenet Glistrup är naturligtvis en utbredd trötthet och otillfredsställelse med politikerna i den danska riksdagen. Det skall ses mot bakgrunden av, men inte uteslutande som en konsekvens av de rekordhöga inkomstskatterna, som särskilt drabbar mellaninkomstgrupperna. Glistrup har därför redan haft den nytta med sig att han chockerat politikerna inom de övriga partierna och att han mer effektivt än de inte särskilt imponerande sparplanerna kommer att motverka den ständiga stigningen av de offentliga utgifterna.

Glistrup själv är en högt begåvad och mycket framgångsrik advokat, som har flera människor på sitt advokatkontor än han påstår är nödvändigt för att sköta hela den statliga administrationen — mer än 50 stycken. Men han är en politisk charlatan, en hänsynslös demagog, vilket hans sinne för humor och självironi dock någorlunda kan dölja. Hans framgång skall bland annat ses som en följd av de bedrägliga resultaten av Baunsgaards regering. Den fick inget grepp om ekonomin, den kunde inte stoppa de offentliga utgifternas stegring, och det sk borgerliga alternativet har alltså inte framstått som någon särskilt effektiv opposition mot en i övrigt svag socialdemokrati. Detta gav Glistrup hans chans, hur kortlivat hans parti än må bli. Om valet i Sverige skulle resultera i ett regeringsskifte, kommer den danska borgerliga regeringens dröjsmål med att rensa bort de dyrbara orimligheterna i välfärdssamhället att utgöra en nyttig påminnelse för en svensk borgerlig regering.

Betalda revolutionärer

Inte minst i valtider är det en glädje att kunna ge erkännanden åt politiska motståndare — en glädje som man gärna ville att andra skulle dela, t ex statsministern.

LO och socialdemokraterna i förening har låtit hrr Enn Kokk och Per Fagerström göra en liten utredning om KFML(r) och ge ut en broschyr i ämnet. För de initierade innebär denna kanske inga större nyheter, men sam-

manställningen är utmärkt. KFML betyder Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna, och (r) är förkortning för revolutionärerna. Gruppen har brutit sig ut ur SKP, Sveriges kommunistiska parti, ej att förväxla med hr Hermanssons Vänsterpartiet kommunisterna, VPK. (r)-arna menar vad de säger med att de är revolutionärer. De vill »med vapen i hand krossa det kapitalistiska samhället». De vill gå fram med våld för att få makten.

Ett sätt att förbereda våldet är att underminera samhället genom att infiltrera försvaret. Detta försöker de på olika sätt, vilket tidigare framhållits i denna tidskrift; det kan inte ske för ofta. Men (r)-arna har också börjat kartlägga industriernas driftvärn, för framtida bruk. Detta är något utomordentligt viktigt och nödvändigt att se upp med; varje sådan verksamhet ligger landsförräderiet nära. Att KFML(r) propagerar mot varje form av svensk säkerhetstjänst är naturligt.

För LO har det varit av särskild vikt att taga fasta på den verksamhet, som är riktad mot dess organisationer. De vilda strejkerna är gruppens specialitet, och den har stått bakom några av de mera omtalade, som t ex strejken vid Arendalsvarvet. Att dess propaganda är busaktig och fylld med skällsord är ingenting att förundra sig över — det tillhör kommunistisk tradition — men att gruppen med sina ca 3 000 medlemmar har råd att ge ut veckotidningar och månadstidningar och att anställa folk och att köpa hus förvånar mera. Det kan inte nog upprepas, att vårt samhälle har skyldighet att försvara sig mot alla angrepp, inre som yttre. Därför har regeringen skyldighet att låta se till hur samhällsfientlig verksamhet finansieras, om det sker med hjälp utifrån eller om det sker med bidrag inom landet och om det sker på lagligt sätt.

Det finns anledning att betvivla, att regeringen velat röra i den myrstacken. Inte bara är den angelägen att inte stöta ifrån sig några vänsterröster genom att verka »reaktionär». Den misstänker förmodligen också att KFML(r) får sina pengar på samma sätt som

dess eget ungdomsförbund SSU, nämligen från skattemedel.

Alla politiska ungdomsförbund har numera möjlighet att få stöd från stat och kommun. Tidskriften Gnistan, som står SKP nära och som förvisso inte är en skrift att rekommendera för vare sig omdöme eller sanningsenlighet, påstår emellertid i sitt juninumner att SSU förra året fick nära 2 miljoner kronor i statliga och kommunala bidrag genom att manipulera med »luftmedlemmar» och studiecirkel som inte fanns och med ombudsmän anställda av AMS. Tidskriften riktar liknande beskyllningar mot VPK:s ungdomsförbund. I det förra fallet namnger den sina källor: saken bör alltså gå att kontrollera.

Så länge organisationer får ut understöd enligt gällande bestämmelser finns ingenting att säga. Att bestämmelserna behöver ändras är en annan sak. Men att de skulle tillåta Arbetsmarknadsstyrelsen att betala partipolitiska ombudsmän, tillsatta under falska förutsättningar, är inte troligt. Anklagelsen är emellertid gjord, och för regeringen och för AMS bör det vara en skyldighet att undersöka, eller låta åklagaremyndigheten undersöka, vad som i verkligheten händer.

Ett gott skratt

förlänger livet, heter det. Om så är fallet har Nordkorea gjort sig förtjänt av åtskillig tacksamhet för sina ansträngningar att höja livslängden i Sverige. Under flera år har dess välmående regim uppbyggt svenska tidningsläsare med en annonskampanj, som i oräkneliga hem varit en kär läsning. Landsfadern Kim Il Sung's outtröttliga vård om sitt folks välfärd och hans hjältemodiga kamp mot den amerikanska imperialismen har skapat en förtröstan till det godas seger över ondskan, som bara överträffats av inspirationen från Dragos.

Med så mycket större bifall hälsade man också här hemma en bla i Dagens Nyheter införd jätteannons, som den 27 juli — »segerdagen i Fösterlandets Befrielsekrig för det koreanska folket» — gav den rätta bilden av

USA:s och Sydkoreas oprovocerade angrepp den 25 juni 1950 på det intet ont anande Nordkorea. Dess folk, helt försjunkt i mödorna att bygga ett fredligt klasslöst samhälle på marxismen-leninismens grundval, hotades till hela sin existens av den rovgiriga amerikanska storfinansens. Men det nordkoreanska folket reste sig oförfärat till motstånd.

Dess mer än 200 000 man starka armé lyckades genom okuvligt hjältemod och tack vare sina kampvilliga pansardivisioner och sitt enastående tunga artilleri kasta ut de nästan 100 000 man starka sydkoreanska förbanden redan 2 km innanför gränsen. Ingenting kan vara starkare bevis för själva fräckheten och mordlusten i den sydkoreanska aggressionen än det faktum att dess anfallsstyrka nästan helt utgjordes av lätt beväpnat infanteri utan flyg, stridsvagnar och artilleri. Men det pansar och artilleri som de sovjetiska bröderna så generöst bistått med och den höga stridsmoral, som broderfolkets frivilliga instruktörer ingjutit i de nordkoreanska förbanden övervann alla

hinder. I sin hårda försvarsstrid tvingades Nordkoreas trupper söderut och hade sånär befriat hela Sydkorea, om inte den brutala insatsen av flera amerikanska regementen hejdat folkarméns stridsvagnar.

Till sist vanns dock slutsegern. USA-imperialisternas konspiration mot världsfreden krossades. "De närde en skändlig förhoppning att ockupera vårt land och förslava alla asiatiska folk, genom att använda Korea som sin militärstrategiska bas för att så småningom erövra hela världen (Kim Il Sung, Selected Works, Vol III Koreansk uppl 1953, s 217—218)". Ja, så står det faktiskt i annonsen. Den fortsätter "Men USA-imperialisterna led ett dittills oöverträffat militärt nederlag för första gången i deras historia och startade sin nedgång. De fick böja knä inför det koreanska folket och underteckna det koreanska vapenstillståndsavtalet på samma plats, där de startat sitt angreppskrig."

Borde inte DN trycka sådant där det hör hemma — på seriesidan?